



12.3.2026

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Asia: HE 204/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle patenttilaiksi

Patenttilain 111 §

Patenttilakiehdotuksen 111 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi keksinnön pakkolunastuksesta valtiolle. Säännös vastaisi osittain voimassa olevan patenttilain 75 §:n 1 momenttia. Pykälässä säädettäisiin, että Suomen ollessa valmiuslain (1552/2011) 3 §:ssä tarkoitetuissa poikkeusoloissa, voisi valtioneuvosto päättää, että oikeus tiettyyn keksintöön on luovutettava valtiolle. Edellytyksenä olisi, että pakkolunastusta pidettäisiin yleiseen tarpeeseen liittyvästä syystä välttämättömänä. Pakkolunastetusta oikeudesta keksintöön olisi suoritettava täysi korvaus.

Pääesikunnan näkemys 111 §:n tarpeeseen

Pääesikunta pitää tärkeänä, että myös uusi patenttilaki mahdollistaa keksinnön pakkolunastuksen valtiolle tai valtioneuvoston määräämälle muulle taholle sodan vaaran uhatessa tai maan ollessa sotatilassa. Kun kyse on koko yhteiskunnan toimintakyvystä, yhteiskunnan kaikki resurssit tulee kokonaisuomaanpuolustuksen periaatteiden mukaisesti *tarvittaessa* voida ottaa käyttöön poikkeusoloista selviämiseen. Pääesikunta huomauttaa, että pakkolunastus voisi kohdistua myös keksintöön, joka liittyy esimerkiksi sairaanhoitoon.

Puolustusvoimilla ei lähtökohtaisesti ole tarvetta patentoidun keksinnön omistusoikeuden pakkolunastukseen. Pääesikunta pitää kuitenkin tärkeänä, että keinovalikoima pidetään laajana ja pakkolunastus olisi valmiuslain poikkeusoloissa käytettävissä oleva keino, jos se olisi välttämätöntä yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseksi. Pakkolunastus olisi Pääesikunnan näkemyksen mukaan kuitenkin aina viime sijainen keino yleisen edun turvaamiseksi,

Pääesikunta myös korostaa, että valmiuslain 3 §:n 1 ja 2 kohdissa määritellyt poikkeusolot rajataan tilanteisiin, joissa valtioneuvosto on yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa todennut poikkeusolot, ja pakkolunastuksen käyttöönotto edellyttäisi valmiuslaissa säädetyn välttämättömyys- ja oikeasuhtaisuusperiaatteen arviointia sekä toimintavaihtoehtojen vertailua.

Muistion laatinut:

Apulaisosastopäällikkö Erik Jokinen, Pääesikunta oikeudellinen osasto
Insinöörieverstiluutnantti Niina Snö, Pääesikunta logistiikkaosasto